

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Czartoryskiego w sprawie zmian obowiązujących ustaw i rozporządzeń o zaraźliwych chorobach trzody chlewnej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 20-go Stycznia 1896 przekazał Wysoki Sejm wniosek posła Czartoryskiego zmierzający do zmiany obowiązujących ustaw i rozporządzeń w razie pojawienia się zarazy między trzodą chlewną komisji gospodarstwa krajowego do zdania sprawy.

W myśl powyższego danego jej polecenia komisya gospodarstwa krajowego rozpatrując sprawę, uznała za wskazane — podzielić wniosek wywymieniony na dwie części; a mianowicie jedną odnoszącą się do ustanowienia w czasie szerzenia się zarazy, rejonów obejmujących pewien obszar zapowietrzony i zamknięcia targów w tymże rejonie — a drugą zmierzającą do wybijania trzody chlewnej w miejscowościach zarażonych za wynagrodzeniem z funduszków państwowych.

Co do pierwszej części, ustawa państwowa z 29. Lutego 1880 L. 35 Dz. u. p. w §. 26 postanawia, iż w razie rozszerzenia się zarazy na znaczniejszej przestrzeni kraju Władza administracyjna krajowa może zabronić wyprawiania z obszaru zapowietrzonego rogowatki, owiec, kóz i świń, i znajduje zastosowanie przy zarazie raciczej i pyskowej a obecnie na mocy rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i rolnictwa, z dnia 11. czerwca 1895. L. 79. Dz. u. p. i przy pomorze (zarazie świń.)

Dotychczas ustawa ta w ten sposób wykonaną zostaje, że w razie pojawienia się zarazy w dwóch lub trzech miejscowościach jednego powiatu sądowego, Władza Krajowa uznaje dotyczący powiat sądowy jako zapowietrzony i zamyka targi w tym powiecie. — Nie ulega wątpliwości, że takie zastosowanie ustawy nie tylko naraża najuboższą warstwę rolników na dotkliwe straty uniemożliwiając jej spieniężenie nierogacizny, która dla włościanina przedstawia kapitał obrotowy potrzebny do zaspokojenia jego nie zbędnych potrzeb, lecz z drugiej strony nie doprowadza do zamierzonego celu stłumienia zarazy, gdyż w miejscowości oddalone od kilku do kilkunastu kilo-

metrów od zarażonych, lecz znajdujące się w tym samym powiecie sądowym, pozbawione zostają wolności sprzedania trzody przy zamkniętych targach, podczas gdy miejscowości oddalone tylko o 1-2 kilometrów od zarażonych, lecz położone w innym powiecie sądowym są uznane za wolne, choć zaraza najłatwiej do nich przeniesioną a następnie rozszerzoną być może.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przekonanie, że nierównie skuteczniej i z mniejszą stratą dla mieszkańców okolicy kraju dotkniętej zarazą, działałoby ustanowienie w razie szerzenia się zarazy, okręgów pierścieniowych, w których zarażone miejscowości stanowiłyby punkt środkowy, bez względu na granice powiatu sądowego i zamykanie targów tylko w tych okręgach. Podzielając więc w zupełności zapatrywania wnioskodawcy, zaleca Wysokiemu Sejmowi odnośny wniosek poniżej wymieniony.

Druga część wniosku zdaniem komisji odnosić się może tylko do pomoru (zarazy świń) który przewleczony został z Ameryki do Anglii a ztamtąd rozszerzył się wyłącznie przez angielskie świny rozplodowe, najpierw w Szwecyi i Norwegii, później w Danii i krajach zachodniej Europy, następnie w Niemczech a w końcu w Austro-Węgrzech, gdzie w roku ubiegłym w niższej Austrii, Czechach, Morawach, na Szląsku i w naszym kraju przybrał bardzo znaczne rozmiary o czem świadczyć mogą zebrane daty wykazujące, że w Galicyi pomor dotknął 447 miejscowości, w których zachorowało 11.765 nierogaczyny a padło 7.307 sztuk, tak że z całej ilości trzody chlewnej znajdującej się w kraju, podług zestawień z końcem roku 1894 wynoszącej 933.919 sztuk, padło 0.78%.

Poruszona przez wnioskodawcę myśl wyjednania u c. k. Rządu ustawy na mocy której, celem stłumienia zarazy, wybijanoby w drodze wyłączenia nierogaczynę w miejscowościach zarażonych, podniósł już Komitet galic. Towarzystwa gospodarskiego, spotkał się jednak z odmową c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, opierającą się na zapatrywaniu, że jak z jednej strony wobec szerokich rozmiarów, które ten pomor w krajach reprezentowanych w radzie państwa przybrał, potrzebaby bardzo znacznych środków pieniężnych na odszkodowanie — tak z drugiej strony ten sposób tępienia zarazy musiałby pociągnąć za sobą dotkliwie umniejszenie stanu trzody chlewnej a następnie i hodowli tejże, a nadto, że nawet po zupełnem wytepieniu tej zarazy — nie można mieć pewności, że takowa przez sprowadzenie materiału rozplodowego niezbędnego do utworzenia nowych chlewni znów sprowadzoną nie zostanie.

Komisya gospodarstwa krajowego żadną miarą nie może przychylić się do zapatrywania c. k. Ministerstwa, by w kraju, w którym ta gałąź gospodarstwa krajowego tworzy jeden z głównych produktów eksportowych — wybijanie trzody w miejscowościach dotkniętych pomorem, mogłoby do tego stopnia ujemnie wpłynąć na hodowlę, że spowodowałoby konieczność sprowadzenia materiału hodowlanego celem założenia nowych chlewni i uznaje zupełną słusność żądania postawionego przez posła Czartoryskiego — z uwagi jednak, że ta zaraza jest u nas zupełnie nową i co do swej istoty i sposobu szerzenia się jeszcze zbyt mało znaną — mniema, iż należałoby przed ustawodawczem załatwieniem zmierzającym do wybijania trzody chlewnej w miejscowościach zarażonych za wynagrodzeniem z funduszków państwowych — przeprowadzić szczegółowe i wszechstronne badanie tej zarazy — głównie pod względem szerzenia się jej i w myśl powyższego przedstawienia wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by w czasie zarazy między trzodą chlewną — rejony obejmujące zapowietrzane miejscowości ustanowione były bez względu na granice sądowych powiatów i targi tylko w tych miastach i miasteczkach, które znajdują się w obrębie zarażonych rejonów zamknięte zostały.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by z uwagi na szerzący się pomór (zarazę) nierogaczyny i straty stąd wynikające — zarządził ściśle badanie tej zarazy pod względem istoty i szerzenia się jej, a ewentualnie drogą ustawodawstwa państwowego wyjednał ustawę normującą, pod jakimi warunkami nierogaczyna w miejscowościach zarażonych za wynagrodzeniem z funduszków państwowych miałyby być wybijana.

Lwów, dnia 2. lutego 1896.

Przewodniczący :

Stanisław Polanowski.

Sprawozdawca :

Schnell.

